

Ireinová, Martina

[Obščekarpatskij dialektologičeskij atlas. 4 sv.]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1995, vol. 44, iss. A43, pp. 149-153

ISBN 80-210-1192-0

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101019>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Závěrečný, nejmenší oddíl sborníku tvoří příspěvky s tematikou Areály a kultura. Většina statí (L. Vinogradovové, L. Arťuchinové, T. Ahankinové, G. Kabakovové a N. Gavriljukové) se týkají etnolingvistických vztahů na základě materiálu z národopisného makroregionu Polesí na dnešním ukrajinsko-běloruském pomezí. Poněkud specifické postavení má příspěvek A. Nepokupného, který zkoumá význam apelatívního výrazu *litva* v Kotlarevského Eneaidě.

To, že akademický Ústav ukrajinského jazyka tento sborník připravil, je činem záslužným. Kniha je především obrazem dnešní úrovně jazykového zeměpisu a dává tušit i problémy, kterými se slovanští dialektologové v současnosti zabývají. Její vydání má však i význam široce kulturní, neboť sborník vychází v době, kdy se Ukrajina stává zcela suverénním státem a kdy se přirozeně zvyšuje zájem o vše, co podtrhuje její svébytnost, tedy i o jazyk.

Karel Fic

Obščekarpatskij dialektologičeskij atlas 1., Kišiněv 1989, 196 s. (ISBN 5-376-00314-0).

Obščekarpatskij dialektologičeskij atlas 2., Moskva 1988, 241 s.

Obščekarpatskij dialektologičeskij atlas 3., Warszawa 1991, 184 s. (ISBN 83-85326-04-9).

Obščekarpatskij dialektologičeskij atlas 4., Lvov 1993, 182 s. (ISBN 5-7702-0519-9).

V roce 1987 byla ve Skopje vydána prolegomena ke Karpatskému jazykovému atlasu (KJA); v nich byly spolu s dotazníkem uvedeny informace o historii vzniku KJA a o jeho koncepci. Brzy nato se začalo s vydáváním jednotlivých svazků jmenovaného díla.

Iniciátorem a koordinátorem práce byl Institut slavistiky a balkanistiky AV SSSR, kolektiv KJA se sestával postupně. Atlas je zpracováván národními kolektivy lingvistů akademií věd bývalých socialistických států jako projekt mnohostranné mezinárodní spolupráce – na vzniku se podíleli dialektologové Maďarska, Polska, bývalého SSSR, Československa, Jugoslávie a také Bulharska (v r. 1982 však prezidium bulharské AV účast bulharských jazykovedců přerušilo). Od r. 1973, kdy se v Moskvě konalo mezinárodní sympozium, které se věnovalo také otázkám vzniku KJA, se uskutečnilo 18 konferencí a zasedání mezinárodní redakční rady KJA.

KJA patří do karpatské problematiky. Ta byla dříve chápána jako součást balkanistiky a teprve později začala být považována za samostatnou oblast. Velkým přínosem byly v tomto směru výzkumy místních nářečí, kontaktů ukrajinských, polských a slovenských nářečí s dialekty jihoslovenských jazyků, ale též s dialekty maďarskými a rumunskými. Území mezi severními výběžky Karpat a Dunajem představuje osobitý a velmi složitý jazykový svět. Mnohé výzkumy, a to nejen jazykové, ale i historické a etnografické, potvrdily existenci určité kulturní a jazykové jednoty na tomto teritoriu. Ukázalo se, že mnohé specifické prvky v dialektech karpatského areálu mají hluboké historické kořeny a při jejich interpretaci je třeba brát na zřetel údaje dialektů někdy daleko vzdálených od Karpat. V Karpatech se zmiňovaná jazyková jednotka projevuje zejména v lexikálně-sémantické sféře, proto se také tvůrci KJA rozhodli omezit se pouze na tuto oblast jazyka, protože zde bude možno názorně představit nejen výsledky vzájemného jazykového působení jednotlivých dialektů, ale i vlivy historicko-kulturní. Karpatské lexikálně-sémantické shody (karpatismy) se vytvářely postupně na základě shodných rysů hospodářství, způsobu života a geografických podmínek – šíření těchto prvků napomáhal pohyb obyvatelstva související s pastevectvím, jež patřílo mezi hlavní zdroje jejich obživy.

V současné etapě rozvoje se klade největší důraz na dialektologické práce uplatňující jazykově-zeměpisnou metodu. Takovou prací je i KJA: má objasnit výsledky procesu dlouhotrvajících kontaktů heterogenních dialektů karpatského areálu, při tomto vzájemném působení vznikaly četné shody především lexikálně-sémantického charakteru. Dialekty této oblasti dnes patří k různým národním jazykům (k albánštině, maďarštině, makedonštině, moldavštině, polštině, rumunštině, slovenštině, češtině, srbochorvatštině a ukrajinštině). Na tomto území probíhalo vzájemné působení různých indoevropských jazyků (slovenských, románských) a později tu začínají hrát aktivní úlohu i ugrofinské a turkotatarské etnické skupiny. Všechny je spojovalo pastevectví. To vše se přeneseně odráží v současné jazykové situaci karpatsko-balkánského regionu.

KJA si klade za cíl mj. odhalit v jednotlivých dialektech shodné lexikálně-sémantické prvky různého původu. Úkoly KJA jsou řešeny na současné synchronní úrovni, interpretace diachronního charakteru zde chybí. Jejich historicko-srovnávací předvedení by zajisté přineslo mnoho obtíží (některé karpatismy se vztahují ke starobylým jazykům a dialektům příbuzných i nepříbuzných jazyků, jiné k dialektům současným; šife záběru je tak značná), ale určitě by se zde objevily mnohé zajímavé údaje a souvislosti, které by přispěly k dalšímu odhalení vzájemných jazykových vztahů.

Sběr materiálu prováděly kolektivy jednotlivých AV od roku 1977, kdy byla schválena první varianta dotazníku, do roku 1981. Práce na dotazníku začala již v roce 1975 a na 7. mezinárodní konferenci v Moskvě v červnu 1979 byl schválen závěrečný text (vydán byl roku 1981). Dotazník obsahuje 785 položek a od roku 1981 se podle něho sebrané nářeční údaje začaly systematicky mapovat a komentovat. Mnohé důležité jevy zemědělské činnosti a duchovní kultury nebyly po stránce terminologické prostudovány všude dostatečně, takže nebylo možno takové údaje zařadit do dotazníků v úplnosti, ale to hodnotu shromážděného materiálu určitě nesnižuje.

Materiál z oblasti rumunských nářečí byl z mimojazykových příčin čerpán pouze z již vydaných rumunských atlasů a albánské dialekty jsou představeny jen jedním bodem na území bývalé Jugoslávie. Tyto skutečnosti bohužel nedovolují v plném rozsahu posoudit vzájemné kontakty nářečí v sledovaném regionu.

Zápisy z terénu využívaly národních transkripcí. V etapě mapování a komentování se však uskutečnil přechod na jedinou fonetickou transkripci, jejímž základem je transkripce Slovanského jazykového atlasu (SJA). Jednotnost narušuje přemapovaných údajů z rumunských atlasů, kde jsou ponechány přepisy pramene beze změn. Podrobnější údaje k této problematice jsou uvedeny v prolegomenech (Skopje 1987, s. 18-21) a ve vydání dotazníku (Moskva 1981, s. 101n.).

Sít atlasu se skládá z 210 bodů, volba obcí byla závislá na cílech KJA – byly vybrány starobylé osady s původním zde usazeným obyvatelstvem, které se ještě dnes zčásti živí pastevectvím a zpracováním mléka, proto není rozložení obcí zcela rovnoměrné. Do sítě byly zařazeny i některé vesnice s jinojazyčným osídlením v daném jazykovém prostředí (např. na území SR jsou body 45, 47, 49, 50 s ukrajinským obyvatelstvem). Orientaci na mapě usnadňuje uvedení názvů některých větších měst, zakreslení toků velkých řek a administrativních hranic států tak, jak existovaly v době vzniku KJA. Přehlednost a celková představa o zkoumaném teritoriu je bohužel narušována nepřilíživým rozdělením podkladové mapy na dvě části: severní oblast (=A, zabírá celou horní polovinu vždy pravé stránky v atlase) má kolem 150 bodů (tj. více než 2/3) a je v měřítku 1 : 2 500 000, kdežto jižní část (=B, v atlase je uvedena na téže stránce vlevo dole) zahrnuje kolem 60 bodů a je zakreslena v měřítku 1 : 5 000 000. V pravém dolním rohu je pak uveden název mapy s legendou. Kdyby se byla legenda a jižní část mapovaného území prohodily, byla by návaznost jazykové situace daleko zřetelnější. Kladně můžeme zhodnotit zařazení obrázků některých předmětů, jejichž nářeční označení byla mapována (1. díl – pravý roh nahore). Na místě každé zkoumané obce je její číslo a na území Rumunska je za každým číslem písmeno „r“ pro upozornění na to, že materiál je zmapován podle již publikovaných národních a regionálních atlasů.

V KJA jsou dva základní typy map: lexikální a sémantické. Při mapování bylo využito jen plošných značek různě vnitřně členěných. Všechny mapy jsou černo-bílé. Titulem lexikální mapy je podrobný ruský název (většinou se shoduje s formulací v dotazníku) a jeho překlad do francouzštiny; u sémantické mapy se při velké fonetické variabilnosti lexému užívá předpokládaná konstrukce výchozího slova.

Každá mapa má svou legendu (u sémantických map jsou za značkou zapsány příslušné významy mapované reality) a komentář. V komentáři jsou uváděny rumunské atlasy, z nichž se čerpal materiál, dále zde bývají vyloženy principy užití značek a příp. údaje o nemapovaných materiálech. Ve druhé části komentáře se autoři omezili pouze na zachycení všech nářečních pojmovení dané reality v posloupnosti mapovaných čísel, popř. jsou v závorkách ještě upřesňující vysvětlení významu slov, údaje o nepřítomnosti reality či jejího názvu v lokalitě. Komentáře k sémantickým mapám a nemapovaným materiálům jsou sestaveny podle týchž principů jako k mapám lexikálními. Navíc je u sémantických map uveden index, ve kterém jsou vypočítány veškeré významy mapovaného lexému.

U některých nářečních reálií nebyly zachyceny porovnatelné odpovědi nebo na větší části zkoumaného teritoria chyběly lexikální a sémantické údaje. Proto byly tyto kusé záznamy zařazeny mezi nemapované materiály a jsou uvedeny vždy na konci každého svazku. Doplňují informace soustředěné na mapách KJA a zpracovávají se stejným způsobem jako komentáře k lexikálním a sémantickým mapám.

Předpokládá se, že v závěrečném svazku KJA vyjdou svodné mapy, které snad dají odpověď na otázky spojené se studiem dlouhodobých kontaktů zkoumaných nářečí mezi sebou a pomohou odhalit oblasti rozšíření jednotlivých lexikálně-sémantických jevů. Protiklady zde nebudou zachyceny značkami, ale pomocí izoglos a šrafováním.

První svazek KJA vydala moldavská AV; odpovědným redaktorem byl člen-korespondent AV Moldavské SSR R. J. Udler a redaktorem vydání A. V. Lembický.

Svazek obsahuje 71 map a spolu s 29 komentáři k nemapovaným materiálům zachycuje nářeční údaje k prvnímu souboru dotazníkových otázek (tj. celkem 103 dotazů) týkajících se způsobu života místního obyvatelstva; patří sem lexikum pojmenovávací okruh reálií spojených s obytnými a hospodářskými budovami, s potřebami pro domácnost, s nábytkem apod. Všechny mapy mají analytický charakter.

Titulní list a seznam členů mezinárodního redakčního kruhu KJA je nejprve vytištěn v jazyce vydávající AV (v tomto díle je to tedy moldavština), dále v ruštině a nakonec i ve francouzštině. Ve stejném pořadí je uveden i dvojlíst obsahující seznam vědeckých institucí, které se zúčastnily práce na KJA, a úvod odpovědného redaktora 1. dílu. Od s. 14 do s. 20 následují údaje už pouze v ruštině. Ty obsahují: a) soupis autorů map 1. dílu, b) soupis autorů nemapovaných materiálů, c) soupis exploračních KJA, d) soupis obcí KJA, e) zásady fonetické transkripce KJA (zde je uveden přehled a význam jednotlivých používaných fonetických znaků), f) soupis použitých zkratk a znaků. S. 21-28 obsahují soupis map 1. dílu KJA – vždy je zapsáno číslo mapy, číslo otázky v dotazníku, název mapy a základní nářeční pojmenování nebo významy. Nářeční mapy a komentáře následují od s. 29. Na liché, pravé straně je vždy mapa a na levé straně komentář k této mapě, což usnadňuje čtení a vyhledávání jednotlivých podob v komentáři a na mapě. Od s. 175 jsou uvedeny komentáře k nemapovaným materiálům, ty jsou děleny na dva sloupce. Kniha má větší formát 300 x 420 mm (podobně jako 3. a 4. díl). Obdobně uspořádání se opakuje u všech svazků.

Pro některé mapy by znamenalo určitě značné odlehčení, kdyby autoři uplatnili i jiné grafické prostředky, např. izoglosy s nápisy (např. viz mapu č. 9, 16, 43), popř. kombinace izoglos s dubletními či nedubletními značkami. Na mapách je využito grafických figur pro rozdíly tfl jazykových rovin: karpatismus, nejvíce rozšířený lexém nebo význam slova se označuje vyplněným černým kruhem (ne všichni autoři však chápou toto vymezení stejně), následují další obrysové značky pro protiklady základní úrovně (čtverec, trojúhelník, kosočtverec aj.). Pro názvy s jedním kořenem a různými slovo tvornými formanty (popř. pro varianty základního významu) je užito obrysových značek s částečným vyplněním. Fonetické varianty slova se zobrazují na mapě jen v jednotlivých případech, kdy zaujímají poměrně velký kompaktní areál, a platí pro ně obrysové značky s vnitřním lineárním členěním. Tento systém není bohužel důsledně dodržován, např. na mapě č. 59, která zachycuje nářeční označení pro místo na poli, kde hofel oheň, je místo značek pro slovo tvorné varianty užito grafických figur pro fonetické podoby lexémů (výše popsaná soustava značek by mohla doznat v tomto a i jiných případech jistého zdokonalení, kdyby figury označující různé lexémy se stejnými suffixy měly shodné členění obrysových figur).

Druhý svazek KJA vydalo moskevské nakladatelství Nauka; odpovědnými redaktory byli předseda mezinárodní redakční rady KJA S. B. Bernštejn a členka této rady G. P. Klepiková.

Tento díl obsahuje 10 lexikálních a 30 sémantických map a vedle toho je v něm zařazeno i 56 komentářů k nemapovaným materiálům. Celkem to představuje soubor údajů k dotazníkovým otázkám č. 104-201, které se vztahují k lexiku denního lidového života. Jedná se např. o pojmenování lidového oděvu, obuvi, nádobí a různého nářadí používaného při zpracování mléka. Při sestavování nářečních map jsou důležité funkční shody zkoumaných reálií, ale jak sami autoři přiznávají, ne vždy se jim podařilo tento základní princip jazykového mapování dodržet v plné míře.

Na rozdíl od prvního dílu je zde zařazena také přehledná tabulka, kde se srovnávají transkripční litery KJA a ALR (Atlasul lingvistic roman. Serie noua. Sibiu, 1956-1972. Vol.1-4). Následuje

soupis obcí, kde probíhal výzkum, seznam autorů a přehled komentářů k mapám a nemapovaným materiálům (s. 21-23).

Vydání tohoto svazku má provizorní charakter a tomu odpovídá i rozměr výtisku, který je menší než u ostatních dílů (213 x 143 mm), a další uspořádání: autoři zvolili jiné řešení – od s. 23 do s. 161 jsou řazeny všechny komentáře (jak k mapám, tak k nemapovaným materiálům) v posloupnosti dotazníkových otázek a teprve potom od s. 162 následují jednotlivé mapy. Konfrontace map a komentářů je tak znesnadněna a přehlednost 1. dílu se zde ztrácí. Na vydání, které bude graficky zapadat do celé řady KJA, si ještě musíme počkat.

Třetí díl vydala polská AV: výtisk redigovali A. Zaręba, B. Oczkova, J. Rieger, J. Siatkowski, E. Rudolf-Ziółkowska. Předčasně úmrtí prof. Zareby v r. 1988 mu bohužel nedovolilo zúčastnit se závěrečných prací nad 3. svazkem.

Ve třetím díle je otištěno 61 komentářů k mapám a 45 k nemapovaným materiálům (to zahrnuje 106 otázek z dotazníku = č. 174, 202-306). Vztahují se především k pojmenováním pokrmů, ke zpracování mléka a různým označením lidí, zejména k příbuzenské terminologii.

Uspořádání tohoto svazku je obdobné jako u prvního výtisku. Navíc je zařazena schematická mapa horských hřebenů karpatsko-balkánského areálu.

Ve 3. svazku KJA jsou již užity složitěji členěné značky (např. mapa č. 56 porodní bába); autoři se snažili využít stejné typy grafických prostředků pro příbuzné mapy (např. mapy č. 58, 59 nevěsta, ženich) i značky s přidatnými diakritickými prvky (např. mapa č. 52 kmotr).

Čtvrtý díl KJA vydala ukrajinská AV: redaktory byli J. Zakrevskaja, P. Lizanč, J. Žerebeckyj.

Tento svazek soustřeďuje lexikum vztahující se k lidovým zvykům a tradicím, k charakteristice fyzických zvláštností člověka a částí jeho těla, k nemocem, částečně i k hudebním nástrojům a nářečným názvům rostlin (tato témata zahrnují 112 dotazníkových otázek). Je zde otištěno 65 map (35 lexikálních a 32 sémantických) a 39 komentářů k nemapovaným materiálům.

Abyste se zamezilo opakování jednoho typu pojmenování, redaktori výtisku spolu s autory spojili v několika případech dvě mapy v jednu – je to např. u map č. 2 (polaznik, polaznička), 5 (⁺bosorf., ⁺bosor- m.), kde je spolu se sémantikou ukázána i korelace v gramatických rodech, a dále u lexikální mapy č. 51 ((a) jehličí na stromech, (b) opadané suché jehličí). U této mapy jsou zajímavé experimentální prvky ve zformování legendy (jsou zde uvedeny značky pro lexémy označující jevy (a) i (b), zároveň některé z nich označují v určitých lokalitách pouze jev (a) a některé pouze jev (b)). U mapy č. 62 (borůvka – porost, plod) je podruhé ve svazku uplatněna izoglosa jako další prvek pro zachycení výskytu určitého lexému (poprvé byla použita u mapy č. 26 ⁺guša). Je tu také realizován pokus rozlišit mapovaná pojmenování podle slovních druhů, jestliže např. mapovaná reálie či význam byly zachyceny ne jako substantiva, ale jako adjektiva nebo slovesa (viz mapy č. 24, 29, 30). Z grafických prostředků se na mapách 4. dílu více uplatňují šrafované figury (občas byly užity i v předchozím svazku), které nesou doplňující údaje, např. určení gramatického rodu (viz mapy č. 2, 5, 21, 28, 29).

Celý KJA bude obsahovat sedm dílů. Nyní se připravuje konečná verze 2. dílu, v Bratislavě vyjde 5. díl, v Budapešti 6. a v Bělehradě poslední – 7. díl. Materiály zachycené v KJA odrážejí situaci v nářečích zkoumané oblasti v 70.-80. letech tohoto století, kromě přemapovaných údajů z rumunských atlasů, které zaznamenávají nářeční stav 30.-70. let 20. století. Ucelený obraz o jazykové situaci na území celého karpatského oblouku bude bohužel chybět kvůli neúčasti bulharských dialektologů.

Na jednotlivých svazcích je patrné, že byly k tisku připravovány různými národními kolektivy. Základní principy a teoretické osnovy mapování přijaté pro KJA (Skopje 1987) se zachovávají, ale jazykovězeměpisné tradice národních kolektivů se na jednotlivých dílech v určité míře odrážejí. Všechny díly jsou navzájem propojeny jako neoddělitelné součásti jednoho vydání a současně je možné každý výtisk chápat jako samostatný. Některé ústupky od principů mapování přijatých pro KJA na samém počátku se neprojevují jako jejich narušení, ale spíše jako zdokonalení na základě nových zkušeností.

Význam jazykovězeměpisného bádání karpatsko-balkánského areálu uskutečněného podle dotazníku KJA bude možné posoudit v plné míře až po vyjití celé práce. Ale už teď můžeme říci, že si toto dílo zaslouhuje pozornost lingvistů, poněvadž poskytuje cenný materiál pro řešení mnoha

otázek týkajících se struktury jazyků zkoumané oblasti a nastoluje další úkoly jazykového výzkumu regionu (např. vztah rumunských dialektů k sousedním jazykům a nářečím).

Martina Ireinová

Jürgen Warmbrunn: Englische lexikalische Entlehnungen im Wortschatz der tschechischen Gegenwartssprache. Münster: Hamburg: Lit, 1994 (Veröffentlichungen des Slavisch-Baltischen Seminars der Universität Münster; Bd. 3.), 406 s. (ISBN 3-89473-753-0).

V roce 1992 obhájil Jürgen Warmbrunn na Wilhelmově univerzitě v Münsteru doktorskou disertaci věnovanou problematice lexikálních přejímek z angličtiny v slovní zásobě současného českého jazyka. O dva roky později vyšla tato práce tiskem. Velmi aktuální téma, jímž se zabývá, nebylo dosud v české ani zahraniční bohemistice dostatečně reflektováno. Autor se mohl opřít pouze o několik dílčích statí (např. A. Tejnor: Anglicismy v odborném vyjadřování. *Naše řeč* 59: týž : Anglicismy v češtině. In: Aktuální otázky jazykové kultury v socialistické společnosti. Praha 1979; I. Poldauf: Phonological Aspects of the Adoption of English Words by Czech. In: *The English Element in European Languages*, Bd. 2. Zagreb 1982; J. Vachek: Some Remarks on English Loans in Czech Sports Terminology. In: *English in Contact with Other Languages*. Budapest 1986; Z. Salzmann : The Morphology of Anglicisms in Contemporary Czech. In: *Aspekte kultureller Integration*. München 1991), dále o rukopis diplomové práce J. Rejzka týkající se anglicismů v sportovní terminologii (1987), případně o drobné glosující články v časopisu *Naše řeč*. Warmbrunnova studie je tedy v mnohém ohledu prvním pokusem o komplexní uchopení dané problematiky.

Autor si klade za cíl podat přehled lexikálních přejímek z angličtiny do češtiny (nevšímá si jiných způsobů možného transferu mezi anglickým a českým slovníkem, např. kalkování) a zároveň ukázat recepti původně anglických slov v systému české slovní zásoby. Pojem anglicismus je v předkládané práci chápán značně široce. Zahnuje i všechny lexikální jednotky, které se z angličtiny do češtiny dostaly prostřednictvím třetího jazyka nebo pro něž byla angličtina pouze prostředníkem při přejímání. V práci jsou zohledněny též tzv. internacionalismy (Warmbrunn zastává názor, že internacionální charakter slov neruší jejich původní přináležitost k jednotlivým jazykům) a apelativizovaná propria anglického původu. Při shromažďování anglicismů si autor nevytkl žádná omezení týkající se stylového zařazení přejatých slov. Periferní stylové a funkční roviny (zejména slang) naopak akcentuje, neboť právě v nich se přejaté lexikum často objevuje nejdříve a v řadě případů teprve odtud směřuje dále k centru slovní zásoby.

První rozsáhlou částí práce (a zároveň jedním z jejích těžišť) je slovník anglicismů v češtině. Přes autorovo obdivuhodné jazykové vybavení i znalost českého jazykového prostředí byly jeho snahy o co nejkompaktnější zachycení lexikálních přejímek do jisté míry determinovány postavením „vnějšího pozorovatele“. Warmbrunn si je tohoto omezujícího faktoru plně vědom a přizpůsobil mu metody své práce. V první řadě v tom, že si při shromažďování lexikálního materiálu všiml jen anglicismů písemně doložených. Uvědomoval si sice, že zohlednění mluveného jazyka by bylo pro zkoumání dané problematiky nanejvýš užitečné, avšak s odpovědnou skromností přenechal tuto oblast zkoumání rodilým mluvčím.

Autor shromažďoval lexikální materiál v letech 1988 – 92. Opíral se o excerpci normativních slovníků češtiny (byl však konfrontován s nedostatečným lexikografickým zpracováním české současné řeči), o primárně nejazykově orientované všeobecné i speciální encyklopedie, o slovníky cizích slov a o dostupné slovníky slangů. Současně excerpoval korpus 60 knižních – většinou beletristických – titulů (originálů i překladů) a ve snaze o co největší aktuálnost též 8 deníků a 19 jiných periodik. Snažil se vycházet z materiálů co nejširšího tematického zaměření. Výsledkem jeho práce je slovník zaznamenávající 3240 lexikálních přejímek z angličtiny (z toho 1199 derivátů a 410 dublet).

Lexikální jednotky a jejich doložené deriváty jsou v slovníku uváděny podle principu tzv. hnizdování. Hesla přinášejí základní údaje o flexi a podle potřeby pokyny pro výslovnost; u lexémů, jejichž podoba (zejména grafická) v češtině neodpovídá originálu, je uváděn odkaz na pů-